

umcg

Centrum voor Voortplantingsgeneeskunde

Het invriezen en bewaren van je zaad

Informatie voor jongens met kanker (12-16 jaar)

Door de behandeling die je binnenkort krijgt, is er een kans dat de kwaliteit van je zaad (veel) minder wordt. Als je later misschien kinderen wil krijgen is het belangrijk om daar nu al zaad (sperma, semen) voor in te vriezen en te bewaren. Door vóór het starten van je behandeling je zaad te laten invriezen, kun je als je later kinderen wil (eventueel) je ingevroren en goede zaad gebruiken.

Nadenken over het invriezen van zaad en het krijgen van kinderen klinkt misschien heel raar. Maar dat is het niet. Op het Centrum voor Voortplantingsgeneeskunde van het UMCG is het de gewoonste zaak van de wereld dat mannen hun zaad komen brengen, bijvoorbeeld om te laten onderzoeken of ze vruchtbaar zijn. We beschrijven hieronder hoe het bewaren van zaad gaat, en hoe je je hierop het beste kunt voorbereiden.

Weinig bedenktijd en een paar onderzoeken

De kinderoncoloog en de verpleegkundige hebben je uitgelegd dat het misschien goed is om je zaad te laten invriezen. Dat kan alleen vóór de start van je behandeling. Dus je hebt helaas niet zoveel bedenktijd.

Als je hebt besloten dat je zaad wilt laten invriezen, dan maakt de kinderoncoloog zo snel mogelijk een afspraak voor je bij de afdeling Voortplantingsgeneeskunde. Ook zal de arts ervoor zorgen dat je een aantal onderzoeken krijgt om te kijken of je geen infectieziekten zoals hepatitis B, hepatitis C, HIV en eventueel HTLV 1/2 hebt. Deze virussen kunnen namelijk overleven in de stikstof waarin het zaad wordt ingevroren (bijna min 200 graden).

In de vaten met stikstof wordt het zaad van meerdere mannen/ jongens bewaard. Om de kans dat er virussen in het vat komen zo klein mogelijk te maken, wordt je bloed van tevoren op die infectieziekten onderzocht.

Wat gaat er gebeuren?

Je hebt eerst een gesprek met een arts van Voortplantingsgeneeskunde. De arts legt dan uit hoe je je zaad kunt opvangen en wat er met het zaad wordt gedaan. Je kunt dan gerust al je vragen stellen die je dan nog hebt. Als alles duidelijk is voor jou, praat de arts ook nog even met je ouders/verzorgers.

Daarna krijg je een contract, waarin komt te staan dat het zaad jouw eigendom is en blijft. Dit contract hoeft je niet direct te lezen en in te vullen. Je kunt dit ook later, eventueel samen met je ouders doen. Verderop in deze folder staat een uitgebreide uitleg over alles wat in het contract staat.

Je krijgt een potje om het zaad in op te vangen. Je zaad komt naar alleen naar buiten als je klaarkomt. Door te masturberen met je hand (ook wel aftrekken genoemd), kun je klaarkomen en komt je zaad naar buiten. Het is best lastig om op commando klaar te komen in het ziekenhuis.

Dat geldt voor iedereen. En als het helemaal niet lukt (wat ook voorkomt), dan kun je het later nog een keer proberen. Meer informatie over masturbatie en klaarkomen, vindt je op de website sense.info

Er mag maar weinig tijd zitten tussen het klaarkomen en het invriezen van je zaad. Daarom moet je het zaad opvangen in het ziekenhuis. Je mag dan kiezen uit:

- je eigen kamer op de verpleegafdeling;
- een speciale kamer bij Voortplantingsgeneeskunde waar

je helemaal alleen kunt zijn. Hier kun je eventueel gebruik maken van tijdschriften of een DVD om wat opgewonden te raken.

Als je het zaad in het potje hebt zitten, moet het direct naar het laboratorium (lab) van de Voortplantingsgeneeskunde worden gebracht. In het lab wordt het bewerkt, ingevroren en bewaard.

Wat doet het lab

Als het potje met zaad binnenkomt op het lab wordt het bewerkt en gemengd met een cryoprotectant. Dit is een vloeistof die zoveel mogelijk voorkomt dat je zaad door het invriezen en ontdooien beschadigt. Je zaad komt uiteindelijk in een aantal rietjes. Uit een potje zaad kunnen vijf tot tien rietjes worden gevuld. Deze rietjes hebben een kleurcode die gekoppeld is aan jouw UMCG-nummer. De gevulde rietjes gaan naar de Cryobank van het UMCG en komen in een vat met vloeibare stikstof, zodat het zaad snel en goed invriest.

De volgende dag wordt één rietje met je zaad ontdooid. Een laborant kijkt dan wat de kwaliteit is van het ingevroren zaad en welke vruchtbaarheidsbehandeling in de toekomst met jouw zaad mogelijk is. De uitslag hiervan hoor je in een tweede gesprek.

De rietjes die dan over zijn worden in twee verschillende vaten in de Cryobank bewaard. Zo is de kans dat er iets mee gebeurt en je het later niet meer kunt gebruiken zo klein mogelijk.

Hoe lang wordt zaad bewaard?

Ingevroren zaad kan jarenlang bewaard worden. In jouw geval wordt het zaad eerst bewaard totdat je 16 jaar bent. Daarna kun je die periode verlengen met een nieuw contract.

Uitleg over het contract

Hieronder wordt een aantal punten uit het contract verder uitgelegd.

1. Het ondertekenen van het contract:
Omdat je jonger bent dan 16 jaar onderteken je samen met je ouders of voogd dit contract. Dit is vastgelegd in de wet WGBO (Wet Geneeskundige Behandelingsovereenkomst). Bij kinderen tot 12 jaar beslissen en ondertekenen ouders of voogd, bij 12-16 jarigen beslissen en ondertekenen kind én ouders of voogd en vanaf 16 jaar zijn kinderen beslissingsbevoegd en beslissen en ondertekenen dus zelf.
2. De duur en verlenging van het contract:
Dit contract is geldig tot jij 16 jaar wordt. In het jaar dat je 16 wordt krijg je een nieuw contract en de bijbehorende folder toegestuurd. Dit contract kun je dan zelf ondertekenen als je je zaad nog langer wilt laten bewaren.

3. De hepatitis B, hepatitis C, HIV en HTLV 1/2 testen:
Er zal bloed bij je worden geprikt om je te onderzoeken op deze ziekten. Jij en je ouders of voogd krijgen deze uitslag te horen.
4. Het gebruik van het zaad:
Jij bepaalt zelf of en wanneer en voor wie het ingevroren zaad wordt gebruikt.
5. Het vernietigen van het zaad:
Je mag altijd besluiten om je zaad te laten vernietigen. Dit moet je dan wel schriftelijk aan ons doorgeven. Je kunt in de toekomst een zaadonderzoek bij ons laten doen. Als dan blijkt dat jouw zaadkwaliteit beter is dan toen we het hebben ingevroren kun je besluiten om het ingevroren zaad te laten vernietigen.
6. Bij overlijden:
Het UMCG zal jouw zaad vernietigen als je bent overleden.
7. De aansprakelijkheid:
Door het invriezen en ontdooien van zaad gaat de kwaliteit achteruit. Dit is normaal. Meestal lukt het wel om het zaad te gebruiken om een vrouw zwanger te maken met hulp van een ziekenhuis. Het UMCG is niet aansprakelijk (schuldig) voor het verloren gaan van je zaad wanneer zij volgens de geldende procedures heeft gewerkt. Ook niet als het zaad verloren gaat door overmacht zoals brand of een technische storing van apparatuur.
8. De kosten:
Je ouders of voogd hoeven niet te betalen voor het invriezen en bewaren van jouw zaad.
9. Jouw adres:
Als je verhuist willen we graag een adreswijziging van jou of je ouders of voogd ontvangen. Dit kun je sturen naar het onderstaand adres.

Vragen

Als je nog vragen hebt kun je deze altijd stellen in het gesprek dat je een paar dagen na het invriezen van je zaad krijgt. Maar natuurlijk kun je ook op een later moment je vragen stellen. Bel dan met de secretaresse van het Centrum voor Voortplantingsgeneeskunde, telefoonnummer (050) 361 30 86, bereikbaar op werkdagen tussen 8.00 – 16.30 uur. Zij kan er dan voor zorgen dat je een afspraak krijgt met de juiste persoon. Zie ook vpg.umcg.nl